

419. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 lipca 1921 r. o odroczeniu terminu ubezpieczenia na wypadek choroby robotników i pracowników rolnych i służby domowej wiejskiej w kasach chorych na obszarze b. zaboru austriackiego 140
420. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 lipca 1921 r. wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego w przedmiocie zabezpieczenia przy wykonywaniu ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej praw osób internowanych i wywiezionych przez obce władze oraz osób, powracających do swych siedzib po dniu 1 kwietnia 1921 r. 1140
- Sprostowania do poz. 357 i 397 1142

413.

U s t a w a

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Zmiany ogólne.

Art. 1. Słowa: „Ministerstwo Spraw Wewnętrznych” oraz „Rząd” należy zastąpić słowami: „Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej”.

Art. 2. Przez „Władze polityczne I instancji” oraz „Władze polityczne II instancji” rozumieć należy „Władzę administracyjną I instancji” i „Władzę administracyjną II instancji”.

Art. 3. Postanowienia ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu, określające wysokość kwoty za przekroczenie tych ustaw, zmienia się w tym kierunku, że wysokość kwot wynosić będzie 20 razy tyle marek polskich, ile koron austro węgierskich wynosiły kwoty w tych ustawach określone z tem, że najniższy wymiar grzywny ma wynosić 100 marek.

Zmiany szczegółowe:

A) Zmiany w ustawie z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu, ustalonym przez ustawę z dnia 29 kwietnia 1912 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 96) oraz przez ustawę z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363).

Art. 4. Ustępy 1 i 2 § 1 otrzymują następujące brzmienie:
„Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, bez względu na rodzaj zajęć ich, zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych fabrykach i hutach, kopalniach oraz przy robotach szurfowych, w warsztatach i składach okrętowych, w łomach, przy łamaniu lodu, jakoteż w zakładach, należących do

tych przedsiębiorstw oraz w gospodarstwach rolnych i leśnych, ubezpieczeni są stosownie do postanowień ustawy niniejszej przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach i gospodarstwach.

To samo odnosi się do robotników, jakoteż urzędników, którzy zatrudnieni są w przedsiębiorstwach przemysłowych, mających na celu wykonywanie robót budowlanych, albo też w jakikolwiek inny sposób zatrudnieni są przy wykonywaniu robót budowlanych lub robót przy budynkach. W przemyśle, mającym na celu wykonywanie robót budowlanych, obejmuje obowiązek ubezpieczenia całe odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe".

Punkt 2 ustępu 3 § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„2) zakłady, używające kotłów parowych lub motorów oraz wszelkie inne zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy”.

Ustępy 4 i 5 § 1 (według ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r.) skreśla się.

Na końcu ostatniego ustępu § 1 dodaje się: „oraz krewni i powinowaci przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie, chociażby bezpłatnie, z wyjątkiem małżonka. Tak samo uważani być mają za robotników, ubezpieczonych według niniejszej ustawy, więźniowie, zatrudnieni w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia.

Art. 5. W § 4 po słowie „będących” dodaje się: „na podstawie nominacji (dekretu)”, zaś słowa: „krajowych, gminnych lub funduszowych” skreśla się, natomiast na końcu dodaje się zdanie: „i o ile osobom tym przysługuje przy wymiarze rent, względnie emerytur, wpływ nie mniejszy, jak ubezpieczonym według niniejszej ustawy”.

Art. 6. Ustęp 6 § 6 skreśla się.

W ustępie 7 § 6 skreśla się słowa od „jednakże najwyżej” do końca ustępu. Natomiast dodaje się: „Zarobek krewnych i powinowatych, zajętych bezpłatnie lub z zarobkiem niższym od przeciętnego, oraz zarobek więźniów wymierzyć należy w kwocie równej zarobkowi rocznemu robotników tej samej kategorii, zatrudnionych w danym lub sąsiednim podobnym przedsiębiorstwie”.

W ustępie przedostatnim § 6 po słowie „potrzebuje” dodaje się „stale”.

Art. 7. Punkt 1 § 7 otrzymuje brzmienie następujące:

„Koszty pogrzebu, które wymierzyć należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednak w kwocie, wynoszącej najwyżej 2/3 zarobku miesięcznego”.

W ustępie 6 § 7 słowa: „separowanym albo” skreśla się.

Art. 8. § 9 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ubezpieczenie, przewidziane w § 1, następuje przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, którego siedzibę oznaczają Minister Pracy i Opieki Społecznej.

W poszczególnych okręgach administracyjnych Zakład ubezpieczenia od wypadków może otwierać swe oddziały.

Zakres działania poszczególnych oddziałów oraz stosunek ich do zakładu ubezpieczenia od wypadków określa statut Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może polecić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków otwarcie swego oddziału w pewnym, ściśle określonym okręgu administracyjnym.

Zakład ubezpieczenia od wypadków oraz jego oddziały podlegają nadzorowi władzy państwowej w myśl postanowień przepisów o zakładach ubezpieczenia, oraz przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Urzednicy zakładu ubezpieczenia doznają tej samej ochrony prawnej, co urzednicy państwowi.

Od płatnych urzędników Zakładu ubezpieczenia należy odebrać przysięgę służbową. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Zarządu. Do mianowania i oddalania urzędnika kierującego, tudzież technika ubezpieczenia potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej”.

Art. 9. Na końcu ustępu pierwszego § 11 dodaje się: „bez względu na to, czy praca wykonywana jest narzędziami przedsiębiorcy czy też narzędziami osób, wykonujących ją”.

Ustęp 2 § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Za przedsiębiorcę przedsiębiorstw budowlanych, wymienionych w ustępie 2 § 1, uważany jest przemysłowiec, posiadający upoważnienie władzy przemysłowej do wykonywania przemysłu budowlanego. O ile roboty budowlane wykonuje osoba, nie mająca uprawnień władzy przemysłowej, to tak wykonujący budowę, osobiście od wypadków nie ubezpieczony, jakoteż właściciel budowy odpowiadają solidarnie za wniesienie opłat, należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków.

Za wykonującego budowę, osobiście od wypadków nieubezpieczonego, uważać należy tylko taką osobę, która nie bierze udziału w pracy ręcznej, sama zaś dysponuje jedynie budową”.

Art. 10. Ustęp 1 § 12 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zarząd Zakładu ubezpieczenia, który w myśl § 9 ma być powołany, do którego należy sprawowanie wszystkich czynności i reprezentowanie zakładu, zorganizować należy jako kolegium w ten sposób, że składać się będzie z parzystej liczby członków, z których połowę stanowią reprezentanci przedsiębiorstw, połowę reprezentanci ubezpieczonych.

Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, którego zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, oraz jego zastępcę”.

Art. 11. Ustęp 1 § 13 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla zakładu ubezpieczenia od wypadków należy opracować statut. Statut ten winien zawierać szczegółowe postanowienia co do prawa wyborów i wybieralności członków, jakoteż co do wyboru wzmiankowanych w § 12 reprezentantów przedsiębiorców i ubezpieczonych, tudzież co do okresów wnoszenia opłat. Statut, jakoteż wszelkie późniejsze zmiany statutu potrzebują do swej ważności zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 12. W § 15 na początku ustępu pierwszego słowo „każdym” skreśla się, zamiast słów „Spraw wewnętrznych” wstawia się: „Pracy i Opieki Społecznej”, ustęp trzeci cały skreśla się.

W ustępie czwartym § 15 zdanie, zaczynające się od słów: „W tym względzie” aż do końca, jak również cały ustęp piąty skreśla się.

Art. 13. W § 16 zdanie: „Zarobek przenoszący kwotę 3.600 koron rocznie bierze się w rachubę tylko w tej ostatniej kwocie” — skreśla się.

W ustępie 2 § 16 słowo „korony” zastępuje się słowem „marki”.

Art. 14. W ustępie 1 § 18 słowa „temu” oraz „w okręgu, którego leży przedsiębiorstwo obowiązkowi ubezpieczenia podlegające” skreśla się.

Ustęp 2 § 18 otrzymuje brzmienie następujące:

„Także władze administracyjne I instancji i inspektorzy pracy winni donosić Zakładowi ubezpieczenia o przedsiębiorstwach, obowiązkowi ubezpieczenia podlegających, w ich okręgu istniejących lub nowo rozpoczynanych”.

W ustępie 3 § 18 należy zamiast słów: „politycznej władzy krajowej” wstawić: „władzy administracyjnej II instancji, w okręgu której jest siedziba przedsiębiorstwa”, a dalej zamiast słów: „władza polityczna krajowa” wstawić: „władza administracyjna II instancji”.

Art. 15. Do § 25 należy dodać, jako ustęp trzeci: „Doręczenie orzeczeń, wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25 odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. W tym przedmiocie mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego. Ponadto może także zakład odnieść się do władzy administracyjnej lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzenie doręczenia orzeczenia adresatowi”.

Art. 16 § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo wystosować wezwanie do inspektora pracy, aby zwiedził przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Inspektor pracy przedłoży Zakładowi ubezpieczenia od wypadków sprawozdanie z spostrzeżeń, przez siebie poczynionych. Zakład na podstawie tego sprawozdania może postawić wniosek o wydanie pewnych poleceń co do zarządzeń, które przedsiębiorca winien zaprowadzić celem zapobieżenia wypadkom”.

Art. 17. Ustęp 1 § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„O każdym wypadku, zaszłym w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek którego osoby, tamże zatrudnione, poniosły śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy, najmniej 3 dni trwająca, winien przedsiębiorca, lub ten, kto w chwili wypadku miał kierować przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w dni 5 po wypadku do władzy administracyjnej I instancji doniesienie pisemne w 4 egzemplarzach”.

Art. 18. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeden egzemplarz otrzymanego doniesienia o wypadku winna władza administracyjna przesłać bezzwłocznie Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, drugi egzemplarz powinien być doręczony właściwemu inspektorowi pracy, trzeci należy doręczyć właściwej kasie chorych”.

Art. 19. § 31 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy nadejdzie doniesienie o wypadku, wskutek którego osoba ubezpieczona poniosła śmierć lub takie uszkodzenie ciała, które spowodzi prawdopodobnie śmierć lub niezdolność do zarobkowania, dłużej, niż 4 tygodnie trwającą, władza administracyjna winna przez stosowne dochodzenia jak najrychlej stwierdzić następujące szczegóły: 1) powód i rodzaj wypadku, 2) osoby, które poniosły śmierć lub doznały uszkodzeń ciała, 3) zarobek tychże, 4) rodzaj uszkodzeń ciała, 5) miejsce pobytu osób uszkodzonych, 6) osoby pozostałe po zabitach przy wypadku, które według § 7 mają prawo żądania wynagrodzenia szkody.

O wdrożeniu dochodzeń wypadkowych winna władza administracyjna, przeprowadzająca dochodzenia, zawiadomić Zakład ubezpieczenia od wypadków, który może brać udział w dochodzeniach przez swego delegata. Władza administracyjna zawiadamia również o terminie dochodzeń wypadkowych inspektora pracy, który może wziąć udział w przeprowadzaniu dochodzeń osobiście lub przez delegata. O wyniku dochodzeń należy zawiadomić Zakład ubezpieczenia oraz inspektora pracy. Koszty dochodzeń, jako też koszty rzeczoznawców, ponosi Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Statut Zakładu może przewidzieć przeprowadzenie dochodzeń wypadkowych także bez współudziału władzy administracyjnej.

Art. 20. W § 36 dodaje się na końcu ustępu drugiego następujące zdania:

„której odpis przesyła Zakład ubezpieczenia od wypadków inspektorowi pracy oraz właściwej kasie chorych.

Do sposobu doręczania wspomnianych rezolucji ma zastosowanie postanowienie § 25 ustęp 3."

Art. 21. Do § 37 dodaje się nowy ustęp trzeci:

„Renty dla więźniów stwierdza się według §§ 29 do 36 i wymierza według §§ 6 i 7; spoczywają one jednakowoż aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary, skutkiem amnestji lub z innych przyczyn, względnie aż do śmierci poszkodowanego więźnia."

Art. 22. Ustęp 1 § 38 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla zakładu ubezpieczenia, zaprowadzonego w myśl ustawy niniejszej, ustanowione będą sądy rozjemcze, wyłącznie właściwe do orzekania o rozszyczeniach do wynagrodzenia szkody, przeciw Zakładowi ubezpieczenia podnoszonych, a przez tenże nie uznanych."

Po 1 ustępie § 38 wstawia się następujące zdanie, jako osobny ustęp:

„Siedzibę sądów rozjemczych oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości po wysłuchaniu opinji Zakładu ubezpieczenia od wypadków."

Art. 23. § 42 otrzymuje brzmienie następujące:

„Cudzoziemiec, przebywający w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, traktowany będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelom polskim w państwie ojczystym cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeśli cudzoziemiec opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej, pobiera nadal rentę, o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie renta spoczywa."

W ustępie 2 § 46 należy skreślić słowa, umieszczone w nawiasie.

Art. 24. Ustęp 2 § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakład ubezpieczenia od wypadków wolny jest od podatku zarobkowego i dochodowego, księgi zakładu wolne są od opłaty stemplowej."

B) Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. № 168).

Art. 25. W artykule 1 po słowie: „na lądzie", dodaje się „w powietrzu". Na końcu artykułu 1 dodaje się, jako punkt 11: „Ścinanie drzewa, wraz z obrabianiem i transportem, oraz składami, prowadzone w wykonywaniu przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego."

Art. 26. W ustępie 1 artykułu V skreśla się słowa: „w tym Zakładzie ubezpieczenia, do którego przedsiębiorstwo należy."

Toż samo skreśla się w ustępie 2 tego artykułu słowa: „3.600 koron nie przenosząca."

W ustępie 4 art. V skreśla się słowa: „i § 22 ustęp 2, 3, 4."

Art. 27. Ustępy 1, 2 i 3 artykułu VII skreśla się.

C) Zmiany w ustawie z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. № 29).

Art. 28. W ustępie 5 § 1 w miejsce słów: „ustawy z dnia 30 marca 1888 r. (Austr. Dz. Ust. № 33)" wstawia się: „ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. № 44)."

Art. 29. W ustępach 1 i 2 § 4 w miejsce słów: „50 koron", wstawia się słowa: „100 marek", w ustępie zaś 1 § 4 w miejsce słów: „4 od sta" wstawia się „6 od sta."

D) Ubezpieczenie górników.

Art. 30. Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 r. o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (austr. Dz. Ust. № 523) z wyjątkiem § 14 i 16 ust. 1 traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Od tego dnia począwszy, postanowienia ogólnych ustaw o ubezpieczeniu robotników od wypadków stosują się także do ubezpieczenia od wypadków górniczych.

Art. 31. Zakład ubezpieczenia od wypadków przyjmuje na siebie obowiązek wypłaty rent górników, ubezpieczonych przed 1 stycznia 1919 r. w Zakładzie górniczym w Wiedniu, z funduszków, jakie przypadną Rządowi Polskiemu z likwidacji tego Zakładu.

Skarb Państwa przyjmuje na siebie gwarancję za pokrycie ewentualnej różnicy wartości przejętych kapitałowych rent a kwotą otrzymaną z likwidacji. Do czasu ukończenia likwidacji Zakładu górniczego w Wiedniu Ministerstwo Skarbu udzieli Zakładowi ubezpieczenia zaliczki na wypłatę rent przejętych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

Art. 32. Moc obowiązującą wszystkich ustaw o ubezpieczeniu od wypadków w byłym zaborze austriackim rozszerza się na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Art. 33. Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda po wysłuchaniu Zakładu, odpowiednie rozporządzenia, dotyczące przyznania na czas potrzeby nadzwyczajnych dodatków drożyznianych poszkodowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, oraz ustanowienia procentowej podwyżki opłat, potrzebnych na pokrycie tych wydatków.

W przeciągu 2 ch lat po wprowadzeniu nowej waluty, Minister Pracy i Opieki Społecznej może zarządzić rewizję rent, przypadających po wejściu w życie niniejszej ustawy i dozwolić na obniżenie tych rent do ustawowej wysokości w stosunku do normalnego w czasie rewizji rent zarobku robotnika tej samej kategorii, co uszkodzony. Pozostałe z tego tytułu fundusze zostaną zużyte przede wszystkim na pokrycie bilansowego niedoboru zakładu ubezpieczenia, powstałego z powodu dodatków drożyznianych, reszta zaś zostanie przelana do funduszu „Ogólno państwowego Związku Kas Chorych.”

Art. 34. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 35. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1921 r.

Marszałek:
Trąpczyński

Prezydent Ministrów:
Witos

Minister Pracy i Opieki Społecznej:
L. Darowski